

BREW (67) *sb f*

w miękkie. ◊ e jasne.

sg *N* brew (2). ◊ *A* brew (5). ◊ *pl N* brwi (31). ◊ *G* brwi (6). ◊ *A* brwi (14). ◊ *I* brwiami (3); -ami (2), -(a)mi (1). ◊ *L* brwi(a)ch (6).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) w.

1. *Wąskie pasmo włosów porastające wypukłość kości czołowej nad oczodołem; supercilium Murm, BartBydg, Mącz, Calep, Cn (56) : ZapWar 1508 nr 1975; March¹ A2; PatKaz III 121; Supercilium, Brwy Murm 52; BartBydg 154; Niewiały ktore chcą mieć czarne brwi/ ładem ie pomazują FalZioł IV 13d, V 77v; Takież y otroci gdy fie komu chcą stawić tak albo owak, brwiami poftawę vkazują GlabGad N4v; Brwi wzgorę zkleczone na wzraz łuku, człowieka pyłznego vkazują. GlabGad N4v; Wfzakoż brwi porośle ale proste y subtilne to iest miękkie gładkie y trochę czarnawe/ dobrą fkladność przyrodzenia vkazują GlabGad N5, N3, N4v [2 r.], N5 [7 r.], N5 żp, N5v; March³ T7; Otoż thedy człowyek káždy gdy ma wolą zoftać oycem/ nych fie nye kwápi ná byłą głowę/ ktoraby płcią álbo brwyámi dobrze stáła/ ale coby była cnotliwa GliczKsiąż B8; RejWiz 53v; Leop Lev 14/9; Drugi raz dnia fiodmego miał [człowiek] ogolić wfztyki włofy y brwi BielKron 37; Mącz 55b. 345b; BielSat D2v; BudBib Lev 14/9, 21/20; BielRozm 27, KochSob 68; Silo — Ten ktori kořmate brwimá Calep 980b, 133b, 1031a.*

W charakterystycznych połączeniach: brwi białe (2), czarne (4), czerwone, kosmate (2), podniosłe, porośle (2), wzgorę sklecone, wyniosłe.

Zwroty: »brwi przymusk(iw)ać« (2): PaxLiz D2v; Y brwi nie wádzi tobie gładźiuchno przymuskác/ Zebyś miłość małżonká fwego mogła zyfkác. ZbylPrzyg Bv.

»brwi targać«: Dziwnie fie o to wfztyki białęgłowy ftaráia/ [...] iż fie máluia/ [...] á dla ozdobienia oká/ brwi targáia Górndworz Gv.

»brwi (za)farbować« (2): Albo y białągłową gdy brwi záfárbuie/ Iuż więc łobie w taneczku buyniey polkákue RejWiz 8; BielKron 452v.

Wyrażenia: peryfr. »łagodnemi brwiami« = życzliwie, łaskawie: Przetoż o Phoebe duřzá ták ćwicżona/ Niech miedzy bogi będzie policżona. [...] Pozwolił Phoebus łagodnemi brwiámi KlonŻal D4v.

peryfr. »podniosłe brwi« = wesole spojrzenie: Sublatum ad frontem supercilium [...] Podniosłe brwi/ to yeft wefoły wzrok. Mącz 457c.

»zwieszenie brwi«: Ectropium — Zwieszenie brwi; dicitur divisio palpebrarum, quum scilicet inferior palpebra non satis sursum attollitur, sed pendens hiat, nec cum superiore committitur Calep 348b.

Zestawienie: »zwierzchnie brwi«: Supercilium, Zwierzchnie brwi. Mącz 53d.

W przen (4) :

Wyrażenie przyimkowe w funkcji przysłówka: »w brew« = na przekór (4): Is yego meky pozytky Przidaia na nas vzythky. Zan yeft rozřlana řwietha Krew Darmo fie bydło řkrobież wbrew RejKup m7; To tu Břkupowi Rzymfkie^{mu} w brew/ á ledwie nie w oko: Gdy káždemu Břkupowi/ pewne

łtadko nąznacza/ ktore pász y rządźić ma/ w drugiego łię rzeczy niewtrącáiąc. *NiemObr* 57; Zápprawdę żeć nam Chrześćijánom nie pomáłu w brew dáią te práwá Pogáńłkie vprzywileiowane *WerGośc* 265.

Zwrot: »w brew bić«: mam thę nádzieię o ich łtáteczności/ iż będą woleć przy prawdzie przełtác/ chociaź im nieco w brew bije/ niź to przyjmowác/ co im w. m. (chcąc łie przychlubić) chytrze dáiefłz. *GórnDworz* X5.

Przen: *Wierzch*, *szczyt* (1) : Supercilium [...] Brew Aliquando accipitur, miáłto wyniosłego á podnieśłeyłzłego myeyłcá. *Mącz* 433d.

a. *Wypukłość kości czołowej nad oczodołem, miejsce porostania brwi* (7) : Teź ielł dobra [*spikanarda*] komu włofy padaią z głowy albo ze brwi, y ktemu włofi rołci. *FalZioł* I 137d; Lekarłstwo aby komu brwi włofmi porałtały. *FalZioł* V 77v; gdy łie człowiek ktori nie ma na brwiach włofow będzie nachylał nad on dym/ wyrałtaią włofy. *FalZioł* V 77v [3 r.].

Zwrot: »brwi mazać, pomazywać« [*szyk zmienny*] (2): Teź rdza z żelaza z tinami rozpułzczona/ á tym brwi maźy/ nie vrołtą włofy na nich. *FalZioł* V 77v, V 77v.

2. *Powieka; cilium BartBydg, Calep; folliculus superior BartBydg* (9) : cilium, folliculus superior, quo oculus integitur seu celatur, powyeczka, brew, mrugawicze *BartBydg* 27b; Theź gdy khomu namięłzłzela [!] brwi od wilgotności łtrupałtych, grynłzpan z przełnym miode^m zmiefzawłzy/ pomazuy brwi tym grinłzpanem. *FalZioł* III 40b, I 3a, III 40b, V 60v; Oczy iego maią wźgląd na vbogiego/ á brwi [*palpebrae*] iego badaią łie łynow ludskich. *WróbŻołt* 10/5; *Calep* 194a.

a. *Rzęsa; cilium BartBydg, Mącz; supercilium BartBydg* (2) : cilium seu supercilium, est ordo pilorum in folliculo oculorum crescens, brvy *BartBydg* 27b.

Zestawienie: »brwi u oczu«: Cilium, Brwi v oczu. *Mącz* 53d.

Synonimy: **2.** *mrugawica, powieczka, powieka.*

Cf **WBREW**